

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 139/11
v Luxemburgu 21. decembra 2011

Rozsudok vo veci C-366/10
Air Transport Association of America a i./Secretary of State for Energy and
Climate Change

Smernica začleňujúca činnosti leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami CO2 v rámci Spoločenstva je platná

Uplatnenie systému obchodovania s emisnými kvótami na letectvo neporušuje ani predmetné zásady medzinárodného obyčajového práva ani dohodu „Otvorené nebo“

V roku 2003 sa Európska únia rozhodla zaviesť systém obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov ako kľúčovú súčasť európskej politiky v oblasti boja proti zmene klímy¹. Na začiatku sa systém obchodovania s emisnými kvótami EÚ nevzťahoval na emisie skleníkových plynov pripadajúce na leteckú dopravu. Smernica 2008/101 stanovuje, že činnosti leteckej dopravy budú do tohto systému začlenené od 1. januára 2012². Všetky letecké spoločnosti vrátane spoločností z tretích krajín preto musia od tohto dátumu získavať a odovzdávať emisné kvóty na lety z európskych letísk a na lety s prístátím na týchto letiskách.

Niekoľko amerických leteckých spoločností a združení leteckých spoločností napadlo v Spojenom kráľovstve opatrenia na prebratie tejto smernice. Uviedli, že Európska únia prijatím smernice porušila niekoľko zásad medzinárodného obyčajového práva a rôzne medzinárodné dohovory. Smernica podľa nich porušuje jednak Chicagský dohovor³, Kjótsky protokol⁴ a tzv. dohodu „Otvorené nebo“⁵, najmä preto, lebo ukladá určitú formu dane zo spotreby paliva, jednak určité zásady medzinárodného obyčajového práva, lebo smeruje k tomu, aby sa systém obchodovania s emisnými kvótami uplatňoval aj mimo rámca územnej právomoci Únie.

High Court of Justice of England and Wales sa Súdneho dvora pýta, či je smernica z hľadiska týchto ustanovení medzinárodného práva platná.

V dnešnom rozsudku **Súdny dvor potvrdil platnosť smernice, ktorá do systému obchodovania s emisnými kvótami začleňuje činnosti leteckej dopravy.**

Súdny dvor najskôr konštatoval, že **na účely preskúmania platnosti smernice sa možno odvolávať len na niektoré ustanovenia dohody „Otvorené nebo“ a tri zásady medzinárodného obyčajového práva** (a to zvrchovanosti štátov na ich vzdušnom priestore, neoprávnenosti nárokov na podrobenie širého mora svojej zvrchovanosti a slobody preletu nad širým morom). Zo zásad a ustanovení, ktoré uviedol High Court, spĺňajú totiž kritériá stanovené judikatúrou Súdneho dvora iba tieto zásady a ustanovenia.

¹ Smernica 2003/87/ES Európskeho parlamentu a Rady z 13. októbra 2003, o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v spoločenstve, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 96/61/ES (Ú. v. EÚ L 275, s. 32; Mim. vyd. 15/007, s. 631).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/101/ES z 19. novembra 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/87/ES s cieľom začleniť činnosti leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v rámci Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 8, 13.1.2009, s. 3).

³ Dohovor o medzinárodnom civilnom letectve uzavretý 7. decembra 1944.

⁴ Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru Organizácie spojených národov o zmene klímy z 11. decembra 1997 (Ú. v. ES L 130, 2002, s. 4).

⁵ Dohoda o leteckej doprave medzi Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na jednej strane a Spojenými štátmi americkými na strane druhej uzatvorená 25. a 30. apríla 2007 (Ú. v. EÚ L 134, s. 4).

Pokiaľ ide konkrétne o Chicagský dohovor, Súdny dvor konštatoval, že Únia týmto dohovorom nie je viazaná, pretože nie je jeho zmluvnou stranou a pretože doteraz v plnom rozsahu neprevzala právomoci vyplývajúce z tohto dohovoru. Pokiaľ ide o Kjótsky protokol, Súdny dvor uviedol, že strany tohto protokolu môžu svoje záväzky plniť spôsobom a rýchlosťou, na ktorých sa dohodnú, a že konkrétne povinnosť usilovať sa o obmedzenie alebo zníženie emisií niektorých skleníkových plynov pochádzajúcich z využitia palív v leteckej doprave, a to prostredníctvom Medzinárodnej organizácie pre civilné letectvo (ICAO), nie je bezpodmienečná a dostatočne presná na to, aby sa na ňu bolo možné odvolávať.

Súdny dvor síce súhlasil s preskúmaním platnosti smernice z hľadiska troch uvádzaných zásad medzinárodného obchodného práva, a to v medziach preskúmania zjavne nesprávneho posúdenia, konštatoval však, že v prípade štvrtej z uvádzaných zásad neexistujú dostatočné indície o tom, že by sa zásada, podľa ktorej loď nachádzajúca sa na šírom mori podlieha výlučne právu svojej vlajky, mohla analogicky uplatniť aj na lietadlá.

Súdny dvor potom preskúmal zlučiteľnosť smernice so zásadami medzinárodného obchodného práva a s dohodou „Otvorené alebo“.

Súdny dvor uviedol, že smernica nie je určená na to, aby sa ako taká uplatnila na lietadlá prelietavajúce nad šírým morom alebo nad územím členských štátov Únie alebo tretích štátov. **Prevádzkovatelia takých lietadiel podliehajú systému obchodovania s emisnými kvótami len v prípade, že sa rozhodnú prevádzkovať komerčné letecké spojenie s pristátím na letiskách nachádzajúcich sa v Únii alebo s odletom z takých letísk.**

Uplatňovanie **systému obchodovania s kvótami na prevádzkovateľov lietadiel** v tomto kontexte **neporušuje zásadu teritoriality ani zásadu zvrchovanosti tretích štátov, lebo tento systém sa na nich uplatní len vtedy, ak sa ich lietadlá fyzicky nachádzajú na území niektorého z členských štátov Únie** a podliehajú tak plnej právomoci Únie. Takýmto uplatnením práva Únie nemôže byť spochybnená ani zásada zaručujúca slobodný prelet nad šírým morom, pretože lietadlo prelietavajúce nad šírým morom pri tomto prelete nepodlieha systému obchodovania s kvótami.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že prevádzkovateľ lietadla je povinný odovzdať emisné kvóty vypočítané na celý let, Súdny dvor pripomenul, že politika Únie v oblasti životného prostredia je zameraná na zaistenie vysokej úrovne ochrany. Normotvorca Únie sa tak v zásade môže rozhodnúť, že výkon obchodnej činnosti, v danom prípade leteckej dopravy, na území Únie povolí len za podmienky, že hospodárske subjekty budú dodržiavať kritériá stanovené Úniou. Okrem toho skutočnosť, že niektoré faktory prispievajúce k znečisťovaniu ovzdušia, mora alebo zemského povrchu členských štátov majú pôvod v udalosti, ktorá čiastočne nastala mimo tohto územia, nemôže z hľadiska zásad medzinárodného obchodného práva, na ktoré sa možno odvolávať, spochybniť plnú uplatniteľnosť práva Únie na jej území.

Súdny dvor nakoniec odpovedal na tvrdenie, že sa systém obchodovania s kvótami rovná zavedeniu dane alebo poplatku z paliva v rozpore s dohodou „Otvorené alebo“. Súdny dvor konštatoval, že **smernica neporušuje povinnosť oslobodiť palivo od ciel, daní a poplatkov**. V predmetnom systéme totiž medzi množstvom paliva držaným alebo spotrebovaným lietadlom a finančným nákladom pripadajúcim na prevádzkovateľa takého lietadla v rámci fungovania systému obchodovania s kvótami neexistuje priamy a nerozlučný vzťah, ktorý je naopak charakteristický pre povinné poplatky zo spotreby paliva. Konkrétny náklad pripadajúci na prevádzkovateľa nezávisí, keďže ide o trhové opatrenie, priamo na množstve kvót, ktoré majú byť odovzdané, ale na množstve kvót pôvodne pridelených tomuto prevádzkovateľovi a na ich trhovej cene v okamihu, keď sa získanie ďalších kvót ukáže byť nevyhnutné na pokrytie emisií. Navyše je možné, že prevádzkovateľ lietadiel aj napriek tomu, že mal v držbe alebo spotreboval palivo, neznáša nijaké finančné náklady vyplývajúce z jeho účasti v uvedenom systéme, alebo dokonca dosiahne zisk odplatným prevodom nadbytočných kvót.

Súdny dvor nakoniec dospel k záveru, že **jednotné uplatňovanie systému na všetky lety s pristátím na európskom letisku a na lety z takého letiska je v súlade s ustanoveniami**

dohody „Otvorené alebo“, ktoré zavádzajú zákaz diskriminačného zaobchádzania s americkými a európskymi hospodárskymi subjektmi.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Fotografie z vyhlásenia rozsudku sú k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106